

VALSTS PĀRVALDES POLITIKAS ATTĪSTĪBAS PADOMES SĒDES PROTOKOLS

Rīgā

Nr.25

2017.gada 25.janvārī

Sēdi vada:

Valsts kancelejas direktors

M.Krieviņš

Piedalās:

Valsts pārvaldes politikas attīstības padomes locekļi:

Valsts kancelejas direktora vietniece valsts pārvaldes un komunikācijas jautājumos,

Valsts pārvaldes politikas departamenta vadītāja

I.Aile

Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisijas

Priekšsēdētāja S.Dolgopolova vietā – vietnieks

J.Šulcs

Valsts prezidenta likumdošanas un

juridiskā padomniece

K.Jaunzeme

Saeimas Administrācijas Personāla nodaļas vadītāja

M. Jurevska

biedrības "Sabiedriskās politikas centrs Providus"

vadošā pētniece

I.Kažoka

Latvijas Pašvaldību savienības padomniece

juridiskajos jautājumos

K.Kinča

Izglītības un zinātnes ministrijas valsts sekretāra

vietniece, Augstākās izglītības, zinātnes un

inovāciju departamenta direktore

A.Kiopa

Tiesībsarga biroja Sociālo, ekonomisko un

kultūras tiesību nodaļas vadītāja vietnieks

R.Koņuševskis

Latvijas Bankas padomes loceklis

E.Kušners

sabiedrības ar ierobežotu atbildību

"Latvijas Mobilais Telefons" viceprezidents

un valdes loceklis

I.Pūķis

valsts kontroliera padomniece stratēģiskajos jautājumos M.Salgrāve

Latvijas Universitātes Biznesa, vadības un ekonomikas
fakultātes Sabiedrības vadības studiju
programmas docente

L.Seimuškāne

biedrības "Latvijas Lielo pilsētu asociācija"
izpilddirektors

V.Valainis

Kultūras ministrijas valsts sekretārs

S.Voldiņš

Uzaicinātie eksperti un novērotāji:

Valsts kancelejas Valsts pārvaldes politikas
departamenta Pārmaiņu vadības nodaļas
vadītāja

D.E.Sīle

Valsts kancelejas Valsts pārvaldes politikas
departamenta Valsts pārvaldes cilvēkresursu
nodaļas vadītāja

B.Medvecka

Protokolē:

Valsts kancelejas Valsts pārvaldes politikas
departamenta Pārmaiņu vadības nodaļas
konsultante

A.Pētersone

Sēde sākas plkst. 16:00

Sēdi atklāj Valsts kancelejas direktors M.Krieviņš.

1. Par Valsts pārvaldes politikas attīstības padomes darba atjaunošanu

(M.Krieviņš)

1.1. Valsts kancelejas direktors pateicas par padomes locekļu atsaucību iekļauties padomes atjaunotajā sastāvā un sniedz informāciju par padomes darbības mērķi, atjaunošanas nepieciešamību. Padomes locekļi iepazīstina sevi ar pārējiem padomes locekļiem.

1.2. Valsts kancelejas direktors pamato nepieciešamību pilnveidot valsts pārvaldes politiku un sniedz ieskatu padomes 25.sēdes darba kārtībā.

Padomes locekļi nolemj:

- 1.3. padomes sēdes organizēt kā brīvu domapmaiņas forumu;
- 1.4. turpmāk padomes sēdes organizēt trešdienu pēcpusdienās, savlaicīgi informējot par sēdes datumu, darbakārtību un sēdē skatāmajiem materiāliem.

2. Par aktualitātēm valsts pārvaldes politikas jomā

(B.Medvecka, D.E.Sīle, M.Krieviņš, V.Valainis, A.Kiopa, I.Aile)

Pieņemt zināšanai B.Medveckas un D.E.Sīles sniegto informāciju.

Padomes locekļi ierosina:

- 2.1. A. **Kiopa** uzsver, ka darba snieguma novērtēšanas sistēmas izvērtējumā ņemt vērā, ka būtiski ir attīstīt ne tikai nākotnes kompetences valsts pārvaldē nodarbinātajiem, bet tieši pamatkompetences, kas nepieciešamas ikdienas darbā – politikas plānošana, politikas analīze, juridiskā analīze.

Padomes locekļi nolemj:

- 2.2. risināt jautājumu par Valsts administrācijas skolas attīstību, lai gan vienlaikus šis jautājums netiek virzīts kā būtiskākais valsts pārvaldes reformu plāna projekta kontekstā.

3. Par Valsts pārvaldes reformu plāna projektu

(I.Aile, M.Krieviņš, I.Pūķis, E.Kušners, K.Jaunzeme, M.Salgrāve, V.Valainis, I.Kažoka, L.Seimuškāne, S.Voldiņš, K.Kinča, J.Šulcs, R.Konuševskis)

Pieņemt zināšanai I.Ailes un M.Krieviņa sniegto informāciju.

Padomes locekļi ierosina:

- 3.1. **A. Kiopa** uzsver, ka valsts pārvaldes cilvēkresursu politikas kontekstā un saistībā ar ierosinājumu ik gadu ietaupīt 1% iestādes budžeta, ņemt vērā, ka būtisks apstāklis ir nepieciešamība pēc labiem ekspertiem un to atalgojuma apmēra celšana. Nereti šis apstāklis ir kavēklis attīstībai, jo vadītājiem ir jāpilda augstākās kompetences pienākumi struktūrvienībā līdztekus vadības pienākumiem, kas neveicina mazas un efektīvas valsts pārvaldes attīstību;
- 3.2. **I.Pūķis** norāda, ka publiskā informācija vienmēr atšķiras no objektīvās realitātes, kam piemērs ir arī valsts pārvaldes politika. Tomēr būtiski, ka gan vārds “efektivitāte”, gan ideja pēc iespējas

- ietaujpīt, visbiežāk ved pie neveiksmes. Līdz ar to uzsvaram ir jābūt arī uz komunikāciju gan par procesiem, gan par rezultātu;
- 3.3. **E.Kušķers** vērš kritiku par plānoto pasākumu daudzumu, ņemot vērā, ka Latvijā pastāv divas juridiskās kultūras problēmas – normatīvisma kultūra un juridiskais pozitīvisms. Tas savukārt nesader ar tā saucamo proporcionalitātes principu, kas paģēr, ka regulējums ir nepieciešams tikai tālu, cik tam ir jēga. Diemžēl valsts pārvaldē nepastāv tādu mehānismu, kas ļautu tai funkcionēt, pamatojoties uz tiesību principiem, nevis normām – tā ir juridiskās domāšanas maiņa. Ja tiks turpināts esošais normatīvisma celš, tas ved pie valsts nekonkurētspējas, pretēji procesi ekonomiskajai attīstībai. No otras puses pastāv arī liekulīga sabiedrības attieksme, jo atbildība tiek novelta valsts pārvaldes pusē. Nepieciešams pārdefinēt to, kāda ir valsts loma un indivīda atbildība. Un atkal – šeit būtiska loma ir komunikācijai;
- 3.4. **K.Jaunzeme** uzsver, ka pastāv jautājums par juridiskā resursa koncentrēšanu, jo pašreiz šis resurss ir ļoti izkliedēts, kas tādējādi rada lielu resursu patēriņu tiesību aktu saskaņošanas procesā izpildvarā, ne likumdevējvarā;
- 3.5. **K.Jaunzeme** norāda, ka stratēģiska komunikācija šobrīd nefunkcionē, jo valsts pārvaldes labi padarītie darbi nenonāk līdz sabiedrībai;
- 3.6. **M.Salgrāve** izsaka atzinību plāna izstrādātājiem, norādot, ka vairāki virzieni paredz risināt Valsts kontroles jau ilgstoši uzrunātās problēmas – orientēšanos uz rezultātu nevis procesu, vienlaikus nodrošinot atbilstošu atalgojumu par sasniegto rezultātu, tas ir – sakārtojot vienotās atlīdzības sistēmu. Ir jāsaprot arī, ka piedāvātie pasākumi ir integrēta plāna sastāvdaļas un, neīstenojot kādu no būtiskiem pasākumiem, arī pārējie “nestrādās”, piemēram, atlīdzības sistēmu nav iespējams sakārtot, ja nespējam noteikt un mērīt rezultātus, par kuru sasniegšanu atlīdzības pienākas;
- 3.7. **M. Salgrāve** norāda, ka atbildes uz daudziem jautājumiem būs skaidras, ja beidzot konceptuāli izšķirsimies par valsts pārvaldes attīstības vīziju – tiešos pakalpojumus piedāvājoša – tātad samērā apjomīga valsts pārvalde, vai analītiska, maza valsts pārvalde, kas uzticas sabiedrības spējām. To ietekmē arī privāto tiesību vide – cik kvalitatīva un ētiska tā ir, un cik liela valsts pārvaldes klātbūtnē ir nepieciešama. Šāds lēmums arī palīdzēs atbildēt uz jautājumu, kāds normatīvais regulējums ir nepieciešams – detalizēts vai principu līmenī. Ar “domāšanas” maiņu vien nepietiks, jābūt vīzijai atbilstošai normatīvajai bāzei;
- 3.8. **M. Salgrāve** arī uzsver, ka reformu plānā iztrūkst pašvaldības kā vienotas publiskās pārvaldes sastāvdaļa, kā arī nav skarts jautājums par profesionālo amatu “politizāciju” – kā panākt likumos jau

- noteikto, ka ierēdnis vadās tikai pēc profesionāliem kritērijiem un lēmumu pieņemšanā nav atkarīgs no politiskās ietekmes; kā piemērs tiek minēta ministru biroju loma iestāžu ikdienas darba organizēšanā;
- 3.9. **M. Krieviņš** skaidro, ka pašvaldību loma vienotā publiskajā pārvaldē ir svarīga, tomēr šobrīd tā no Valsts kancelejas puses nav prioritāte, jo darbs tiek organizēts pakāpeniski – vispirms valsts pārvalde, tad pašvaldības (izņemot atlīdzības politiku);
- 3.10. **I.Kažoka** vērš uzmanību faktam, ka saskaņā ar datiem Latvijā cilvēki ir vidēji apmierinātāki ar valsts pārvaldes sniegtajiem pakalpojumiem nekā vidēji Eiropas Savienībā, tomēr mums nepatīk valsts pārvalde. Tai pat laikā ir daudzi pozitīvi procesi un ir atbalstāmas valsts pārvaldes reformu plāna projekta 9 aktivitātes, jo mentalitātes maiņa notiek;
- 3.11. **I.Kažoka** norāda, ka kritiski svarīgs ir uzdevums, kas saistīts ar “*task force*” veidošanu, jo šeit būtiska loma ir gan starpinstitūciju sadarbībai, gan stratēģiskajai komunikācijai;
- 3.12. **I.Kažoka** norāda, ka reformu plāna projekta kontekstā iztrūkst diskusija par “konsultē vispirms” principa ieviešanu, kas iekļauts Ekonomiskas ministrijas izstrādātajā Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plāna projektā;
- 3.13. **L.Seimuškāne** norāda, ka normatīvisms vai normatīvisma pieejas dominante publiskajā pārvaldē Latvijā, par kuru E.Kušners runāja savā komentārā, ir grūti savienojama ar radošuma modeli vai inovatīvas pārvaldes attīstību, par ko runa bija Baibas Medveckas un Ditas Ernas Sīles prezentācijā. Atsaucoties uz ASV un Liebritānijas valdības pieredzi pārvaldes reformās, jādomā, cik lielā mērā būtu iespējams pārskatīt un samazināt normatīvo regulējumu (t.i., pieņemot vienu jaunu likumu, divus atmest vai pārskatīt visus tos normatīvos aktus, kas 10 gadu laikā nav grozīti/aktualizēti); piešķirt lielāku rīcības brīvību vs atbildības palielināšanu ierēdņu darbībā, kuru rezultātā tiktu atvērtas "durvis" radošas pieejas atzīšanai publiskā sektora organizāciju pārvaldībā. Pēc būtības tas ir ASV publiskās pārvaldes autoritātes G.Pītersa (Guy Peters) viens no reformu modeļiem - deregulācijas modelis;
- 3.14. **S.Voldiņš** uzskata, ka plāna projekts būtu pārskatāms saistībā ar jautājumu - “elastība”, jo tas plānā konkurē ar tādiem vārdiem kā “uzraudzība”, “standartizācija” u.c., kas savukārt savstarpēji nav saistīti;
- 3.15. **S.Voldiņš** norāda, ka grūti būs “pārdot” reformas kolēgiem ministrijās, jo vairāk plānā saskatāms “pātagas” princips, maz “burkānu”, kas liecina, ka būs problemātiski šo plānu iedzīvināt un realizēt. Līdz ar to, plānam ir jābūt motivējošākam, lai iestāžu vadītāji to vēlētos īstenot un integrētu savās darbības stratēģijās;

- 3.16. **K.Kinča** uzsver, ka nepieciešams ieviest proporcionālītātes un subsidiaritātes principus valsts pārvaldes un pašvaldību darbā, nodarbināto atalgojums ir jāsalāgo ar darba rezultātiem;
- 3.17. **K.Kinča un pārējie padomes locekļi** uzsver, ka ne funkciju pārskatīšana, ne valsts pārvaldē nodarbināto skaita samazināšana nevar tikt skatīta, ja tā netiek saistīta kopsakarā ar normatīvās bāzes pārskatīšanu;
- 3.18. **K.Kinča** norāda, ka joprojām problēma ir cilvēkresursu jautājums valsts pārvaldē un pašvaldībās – zemākā un vidējā līmenē profesionāli, ar atbilstošu izglītību.

Padomes locekļi nolemj:

- 3.20. Valsts kanceleja apkopos un izdiskutēs padomes locekļu ierosinājumus un sniegs padomei atgriezenisko saiti;
- 3.21. nākamajā padomes sēdē tiks izskatīts jautājums par “*task force*” darbību un pirmo pilotprojektu Valsts kancelejā.

Sēdi plkst.18:15 slēdz Valsts kancelejas direktors M.Krieviņš.

Sēdes vadītājs

M.Krieviņš